

անձնական շահասիրութիւն ըլլալով, ան ուրախութիւնը որ իրենց նպատակին հասնելով կամ հասնելու յուսով կը զգան՝ իրենց համար մէկ վարձք մը կը սեպուի . և ան վարձքին մասն է նաև ազգին երախտագիտութիւնը, տէրութեան կամ ընկերութեան գովեստը, ու նաև նիւթական ընծաները, որոնք սովորաբար աւելի յարգ մը ունին պատուոյ, քան թէ նիւթական ածէք:

Իսկ իմաստունը որովհետև միայն աշխատանք չէ, հապա ինչք ալ կը ծախեն իրենց գրուածները կամ ուրիշ տեսակ գործքերը հրատարակելու համար, անկից հանած վաստակնին զատ է իրենց թողակէն կամ վարձքէն, և կ'ըսուի Շահ: Իսկ շահը՝ քանի որ իմաստնոց թիւը աւելնայ և ուսմունքները ու գործքերը դիւրաւ և առատ տարածելու հնարքները շատնան, կը նուազի. բայց ոչ երբէք անանկ անարդար ժեքի մէջ կ'իյնայ, որ իր օգտակարութեանը արժեքէն վար ըլլայ:

Իսկ աս շահին բանը, որ գործառուաց հետ ալ մեծ վերաբերութիւն ունի, աւելի աղէկ կ'իմանանք երբոր ընչից եկամուտներուն վրայ խօսինք յաջորդ հատուածին մէջ:

Սերը ըսինք թէ գործառուի մը թողակը աւելի է քան զգործաւորի և քան զիմաստնոյ. պատճառը ան է՝ որ գործառուին աշխատանքը և հոգն ու մտմտութիւն ալ անոնցմէ շատ է: Գործառու մը ինչուան որ ճարտարութեան մը ձեռք զարնէ՝ կարօտ է զանազան միջոցներու. որոնց մէջ գլխաւորներն են ինչք և հմտութիւն առաջ տանելու ճարտարութեանը: Իսկ երկու գծուար միջոցները ձեռք բերելու համար գործառուի մը քաջած նեղութիւնները յայտնի է թէ՛ որչափ կ'աւելցնեն իր արդիւնքը հասարակ աշխատաւորէ մը: — Հմտութիւն ստանալու համար թերևս աւելի իր միտքն ու մարմինը յոգնեցուցած ըլլայ. ինչք ճարելու համար ալ, թէ որ իր պապերուն ոսկիներուն վրայ նստող ժառանգներէն չէ, ըսել է որ սիրտ մաշեցուցած է. որովհետև ինչք փոխ առ-

նելու համար չէ թէ միայն զգաստ, գործունեայ և արդար մարդ ըլլալու է, հապա նաև առաքինութեանցը վկայող, ու փափաքը լեցնելու կարողութիւն ունեցող մըն ալ: Իսկ գծուար հոգերէն զատ գծուարագոյն մըն ալ կայ, որ «Իերք հաստելու ատեն ինչ փնաս որ պատահի՝ գործառուուն պիտի քաշէ, իսկ գործաւորը կամ իմաստունը բնաւ չեն քաշեր, իրենց ծառայութեանը վարձքը ատենին կ'առնուն», ինչպէս կ'ըսէ Կառնիէ:

Թողակի կարգ են նաև տէրութեան պաշտօնատեարց առած հոգիէն՝ ծառաներու և անոնց նման աշխատաւորաց հոգիէն, փաստաբաններու, բժիշկներու արհեստիցի, և այլն:

Հ. Տ. Թ

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ

Իսկ:

Երբեք ԵՒ ԲԵՒԵԼԻ բժիշկներ մարդուս կազմուածքին վրայ անթիւ քննութիւններ ու փորձեր ընելով, յայտնի կերպով ստուգած են որ մարդուն այն գործարանները որ շատ ու մանր մանր ջղերէ ու կրտորներէ կը բաղկանան՝ աւելի ենթակայ են տեսակ տեսակ հիւանդութեց քան թէ ուրիշ անդամները. և ասոնց մէջ գլխաւոր աչքը կը սեպեն, որ ամէն անդամներնէս աւելի փափուկ ու գեղեցիկն է, միանգամայն ամենէն աւելի հիւանդութեանց ենթակայ: Իսկ նոր համար շատ հարկաւոր կը սեպենք առողջութեան վրայ խօսել ուղելով նախ աչքի վրայ խօսիլ, և քննել թէ բաց 'ի լուսոյն մեր աչքին վրայ ըրած ազդեցութենէն՝ ուրիշ որ բաները աչքին տեսողական զօրութիւնը կ'աճեցնեն ու կը պակսեցնեն, և թէ ինչ

1 Appointement.

2 Gage.

3 Honoraire. ՏՃ. Աստիքի. որուն փաւստոս Բուզանգացին խօսի կ'ըսէ: